

Gan-ganason Takun Mambasa

Kayaw Tigangay by Lukas Abawag	1
Allalim da Abbak kan Dogga by Arnesta Hortelano	12
Estolyan ud Ali by Petro Augustin	21
Illustrations by Gabriel Santa Maria	

SUMMER INSTITUTE OF LINGUISTICS - PHILIPPINES, INC.

TRANSLATORS

1976

PUBLISHERS

Published
in cooperation with
Bureau of Elementary Education
and
Institute of National Language
of the
Department of Education and Culture
Manila, Philippines

A Storybook in Limos Kalinga

53.4-1076-3.OC

54.20P-766051MG

Printed in the Philippines

FOREWORD

Some of the glory of the Philippines lies in the beautiful variety of people and languages within its coasts. It is to the great credit of the national leadership over the years that no attempt has been made to destroy this national heritage. The goal has been instead to preserve its integrity and dignity while building on this strong foundation a lasting superstructure of national language and culture.

The present book is one of many designed for this purpose. It recognizes the pedagogical importance of dividing literacy and second language learning into two steps--literacy being the first. When a student has learned to read the language he understands best, the resulting satisfaction in his accomplishment gives the drive and confidence he needs to learn the national language. His ability to read, furthermore, is the indispensable tool for the study this program will require.

The Department of Education and Culture of the Philippines is proud to present this latest volume in a nationwide series designed to teach the national language through literacy in the vernaculars. It will strengthen both the parts of the nation and the whole.

Juan L. Manuel
Secretary

FOREWORD

One of the noble aims of education is to equip every citizen to participate meaningfully in his society and to share in shaping the destiny of his country. Providing literacy instruction in each man's vernacular is a basic step in realizing this goal. To promote this purpose the Summer Institute of Linguistics works in agreement with and under the auspices of the Department of Education and Culture in the preparation of instructional and supplementary reading materials for the various Cultural Communities of our country.

The Bureau of Elementary Education takes pleasure, therefore, in presenting this volume of literacy materials which is part of its list of approved supplementary reading materials prepared for use by the Elementary Schools in the areas using the vernacular of these materials.

Mrs. Liceria Brillantes Soriano
Director
Bureau of Elementary Education

Kayaw Tigangay

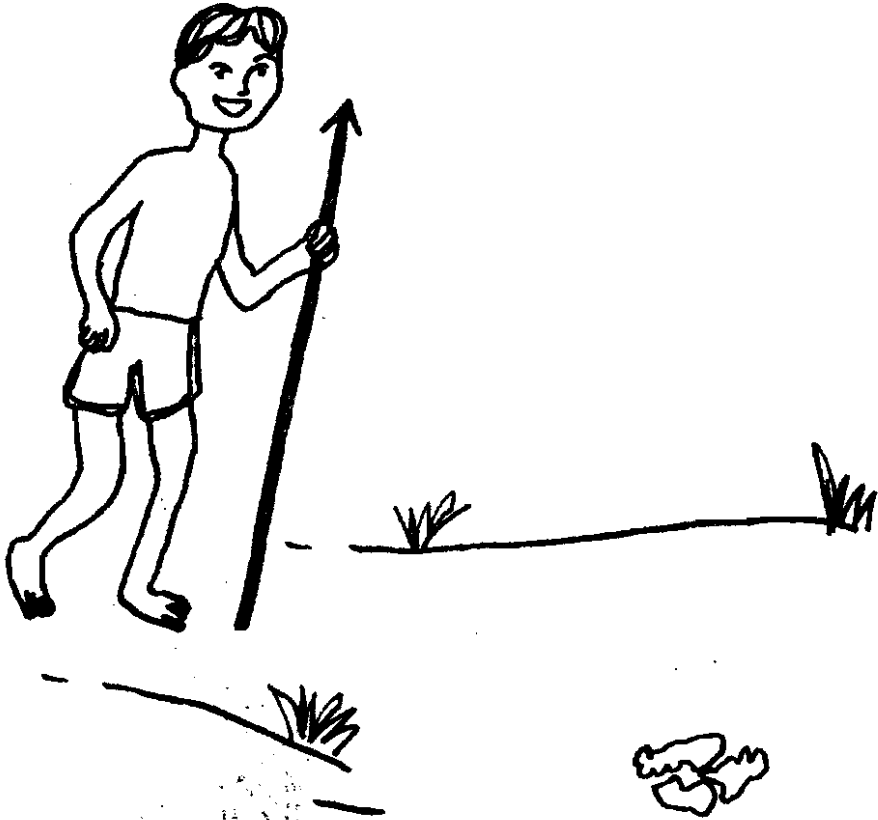
Awad kad si Tigangay umoy kanu mangayaw.
Kaysan. Inggaw man sidit dalan na, inabat
na si atteng.

Ma-ayan Tigangay?

Mangayawak Udangay.

Dalamyang ta umoyak pay, kanana.

Dikad maitung-ud da, kanana.

Kaysan umanon. Inggaw man sidit dalan,
inggaw si gayyaman.

Ma-ayan yu Tigangay?

Mangayaw kamid Udangay.

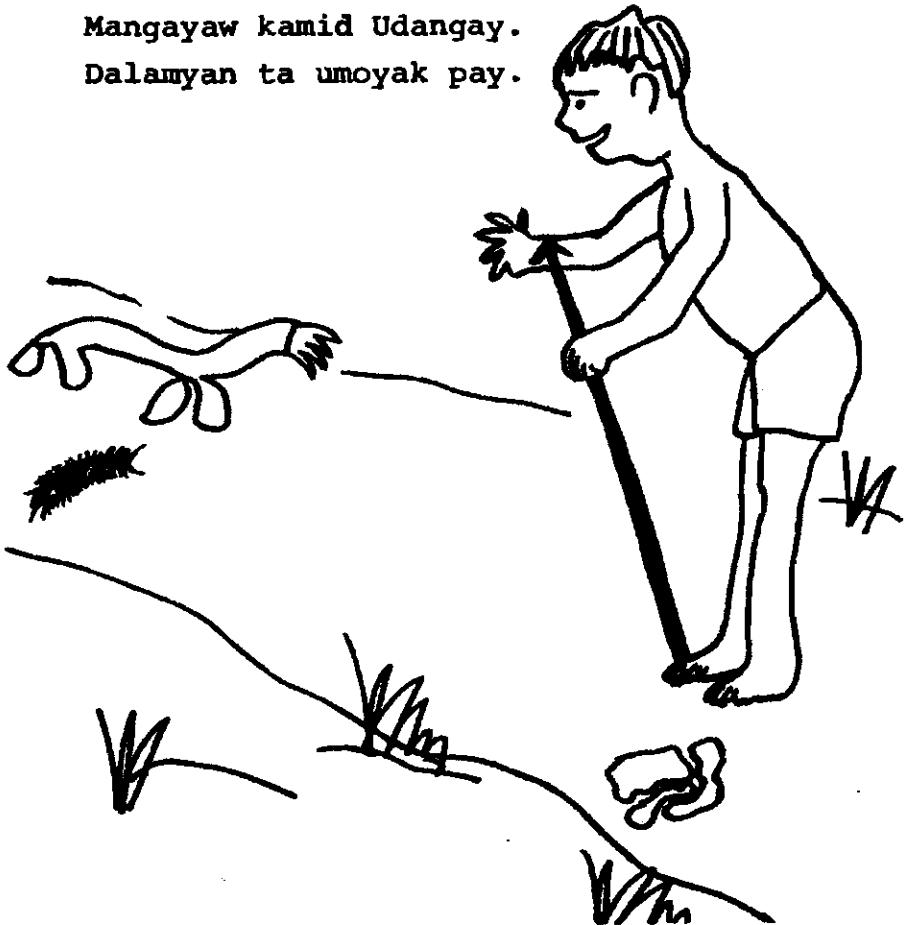
Dalamyan ta umoyak pay.

Kaysan da umanon. Inggaw da man sit
ad-adayu, annat si igad.

Mana-ayan yu Tigangay?

Mangayaw kamid Udangay.

Dalamyan ta umoyak pay.

Inggaw da payyan sit lagud, annat
si biyugan.

Mana-ayan yu Tigangay?

Mangayaw kamid Udangay.

Dalamyan ta umoyak pay.

Kaysan da amin. Inggaw da man payyan
sidity lagud, inggaw si allu.

Ma-ayan yu Tigangay?

Mangayaw kamid Udangay.

Umoyak pay, kanan kanun ud allu. Inggaw
da payyan sidity lagud, annat si lusung.

Ma-ayan yu Tigangay? kanan lusung.

Mangayaw kamid Udangay.

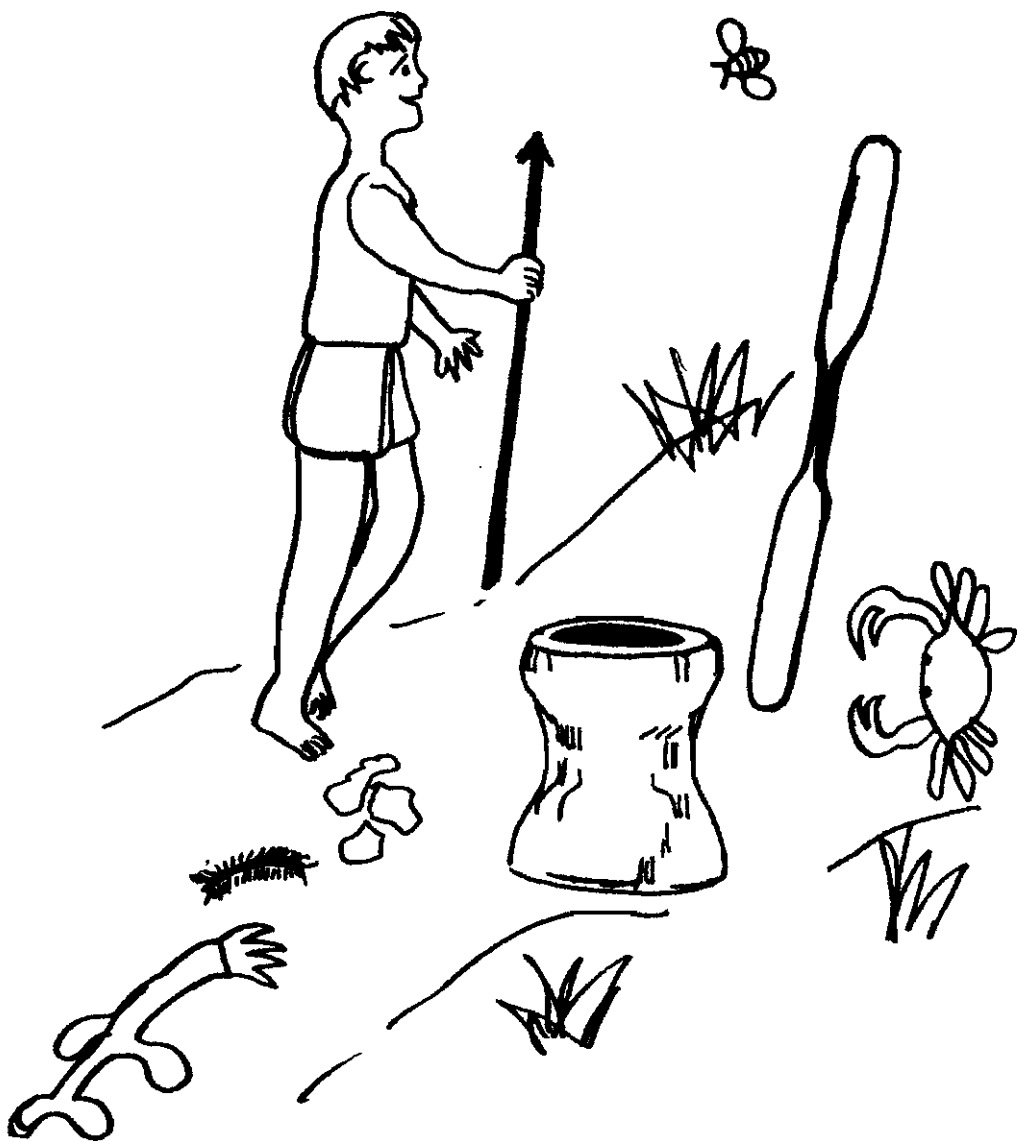
Kaysan da. Inggaw da manon sit adanit
dit wangwang, annat si aggola.

Ma-ayan yu Tigangay?

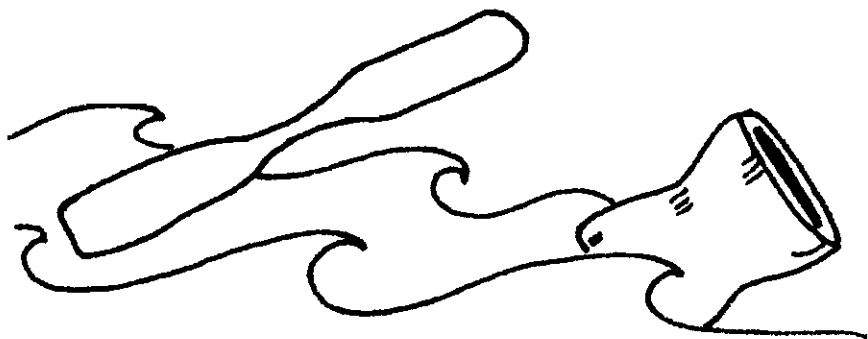
Mangayaw kamid Udangay.

Dalamyan ta umoyak pay.

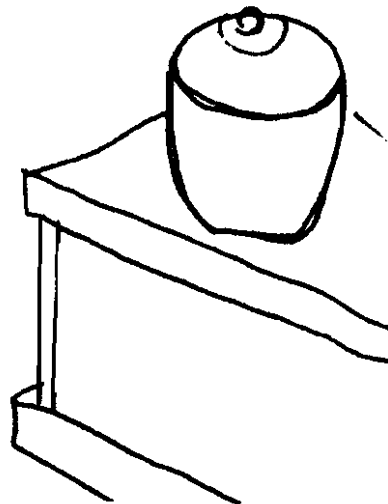

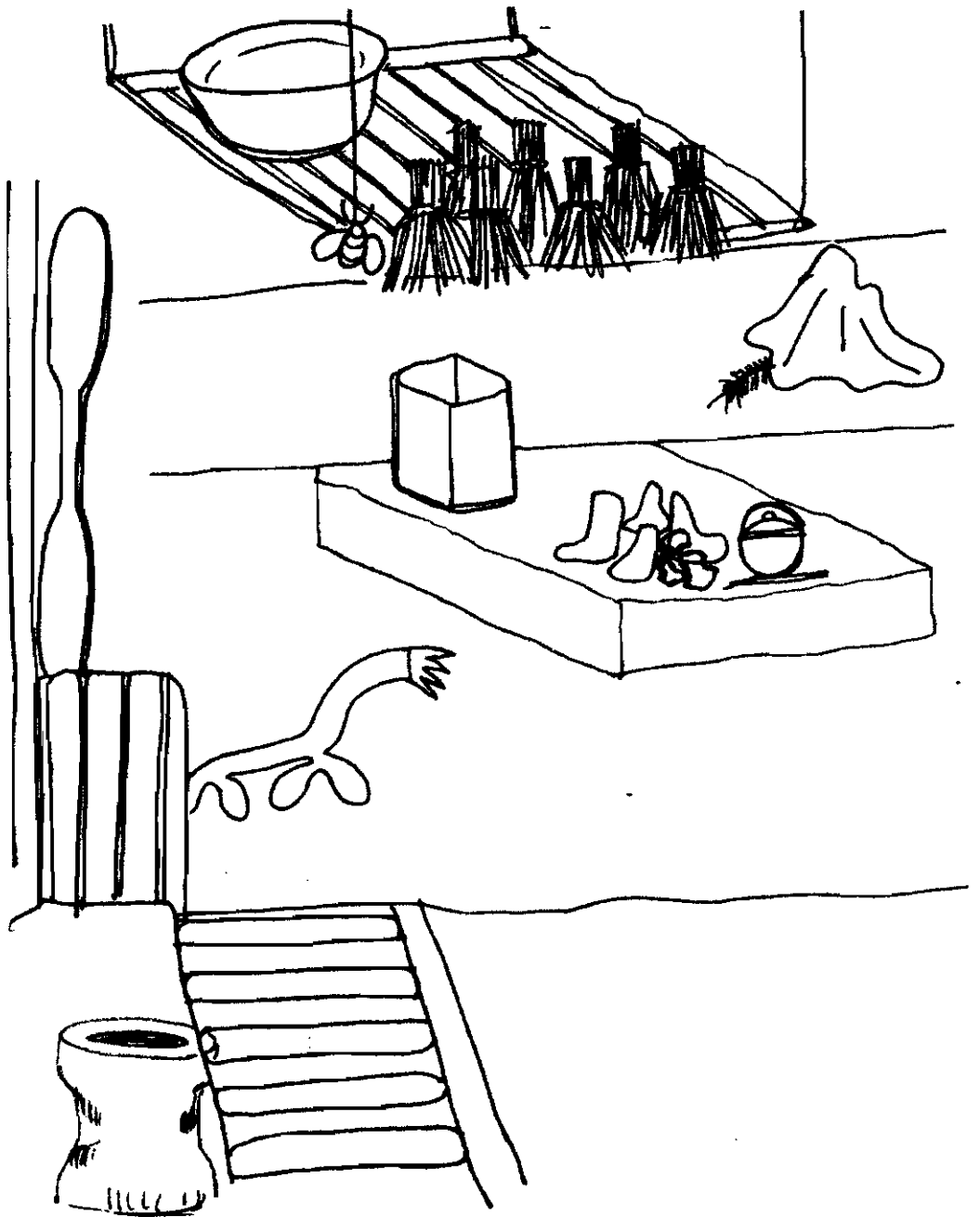
Adikadon sat wangwanganon di, inon nat
koon taku, mandolmang taku? kanana kanuwon.
Amin da kanuwon nandolmang. Awad kad si
biyugan, tumaud. Awad kad si allu,
nambangbangtu un nandolmang. Awad kad si
lusung, nangattukattul un nandolmang.
Pada nat dit gayyaman, kummayap sidit dalom
danum. Awad kad si aggola pay, kummayap
sit dalom danum. Awad kad si atteng,
nabulak. Utdiyon dinogdog da kanu ida
tinipkol. Utdiyon nandolmang da ot
gidgidamon.

Dumatong da man sidit umoy da kayawona boley, naomban. Binuktan da ta nganngani kanuwon masdom, naidon pigan maila. Ilumnok dat dit boley. Am-amin dan nampuwistut dit igaw da. Awad kad si atteng, ininggaw sidit gaggawan dit dallipong. Awad kad si aggola, ininggaw sit dalom dit amussu. Awad kad si gayyaman, inggaw sit gisigis un nasuyop. Awad kad si biyugan, nantayun sit suugan. Awad kad si allu, nanselay sit sog-on sawang. Awad kad si lusung, ininggaw sidit agongsadan dit aldan.

Utdiyon naamin dan nakapuwistu. Annaton dat man-asawa. Binukatan da dit boley. Mangwa kad dit Malong-ag, ay, Bakbakot, ilam man dit apuy.

Ummoy man dit Bakbakot ud ilan dit apuy,
inaggonana dit atteng. Payyan sidi, ay, apay
antud atteng situn dallipong? kanana kanu.
Mangala kat danum ta buluwak.

Umoy kanut Malong-ag manggaud man sidit
danum, simpit kanun dit dakola aggola dit ima
na. Mansidi, ay, antud sumpit situn amussu,
kanana.

Ay, alam ul lawa dit gisigis ta punasak,
kanan dit Bakbakot.

Alan payyan dit Malong-ag dit gisigis,
nampikutan kanun dit gayyaman un simpit dit
ima na. Mangwa da kanu man sidi, guntik ka
ta busul da nin datu, kanan dit Malong-ag.

Nambutik da man, dinogdog dit biyugan
dida. Simpiti na dit tongod Bakbakot.
Inggaw dat dit gawan dit bansag, dinangkas
dit Bakbakot dit igad. Naigad dit buwang na.
Inggaw da manon sit sawang, mandolag da ot
binanat allu dida.

Utdiyon, lumogsad dat
dit aldan, naiswol kanu si Malong-ag ot
naidumak sidit pita. Napiya ta adi da pay
natoy. Ginumtik da. Tinanyan da dit boloy
daon.

Utdiyon kaysanon da Bakbakot kan Malong-ag.
Inayagan ud Tigangay dat bulun na, takun.
Itakuwon ud mansagang, kanana kanu. Amin
dan kaysan. Adikad inggaw da kanu man sit
boloy da Tigangay. Ala, nansasagang da;
nanggagangsa da kan nantatadok da inggana
kanut nawakas.

Sadiyon.

Allalim da Abbak kan Dogga

Da dogga kan abbak, napiya dan mambulbulun.
Osan algaw, ummoy da nan-ay-ayaw sidit sulung.
Indasan da dit soplang di balat. Mampulpulsan
da un duwa. Yoong gaputa mambulbulun da,
inam-ammaan dan pintod.

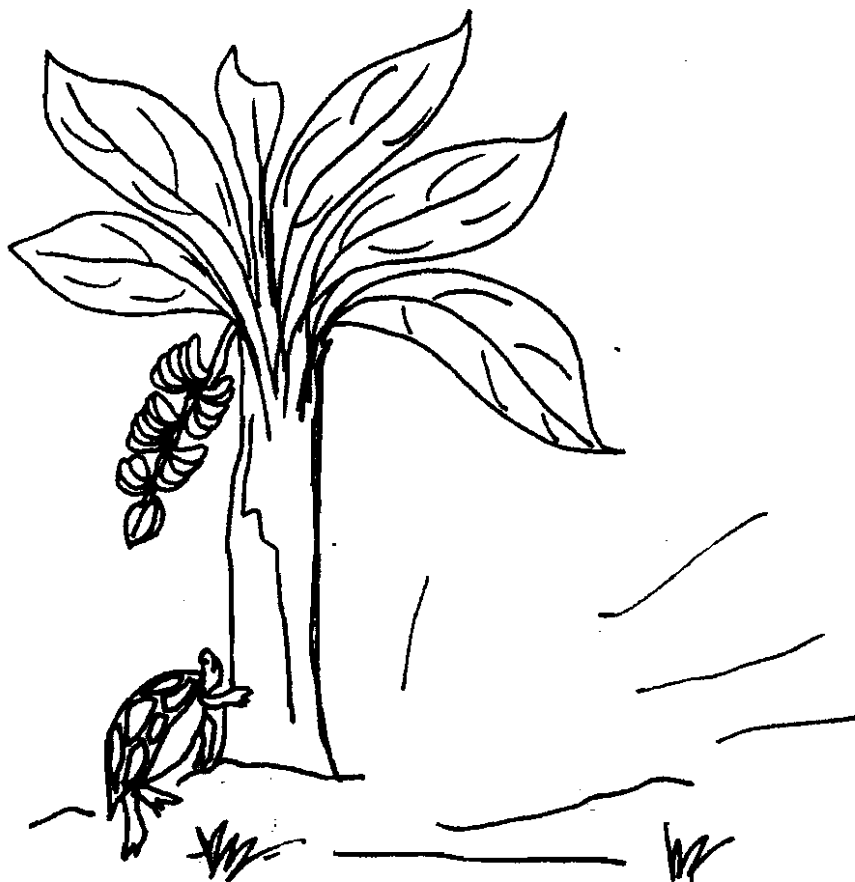
Inakom abbak dit gawis na, inalan dogga dit
pong-ad na. Pinandisan dan imula utdit uma
dit soplang un namp...

Lumabas simpulun algaw ummoy da ud
biniling dat mula da. Sadit mulan abbak,
natoy. Sadit kuwan dogga, natagu.
Man-i-ibil si abbak, yoong si dogga, matalok.

Lumabas simpulun algaw ummoy dogga biniling dit mula na. Amin nal-um dit bungan dit balat, yoong adi na masakay. Sakayon kad dogga dit balat; maikalusud doba. Umbos payyan sumakay; maikalusu payyan. Gaputa adi na masakay dit balat, inayaganat abbak. Abbak, awe nut tu ta sakayom din balat ta mangogwaan ta, kanana.

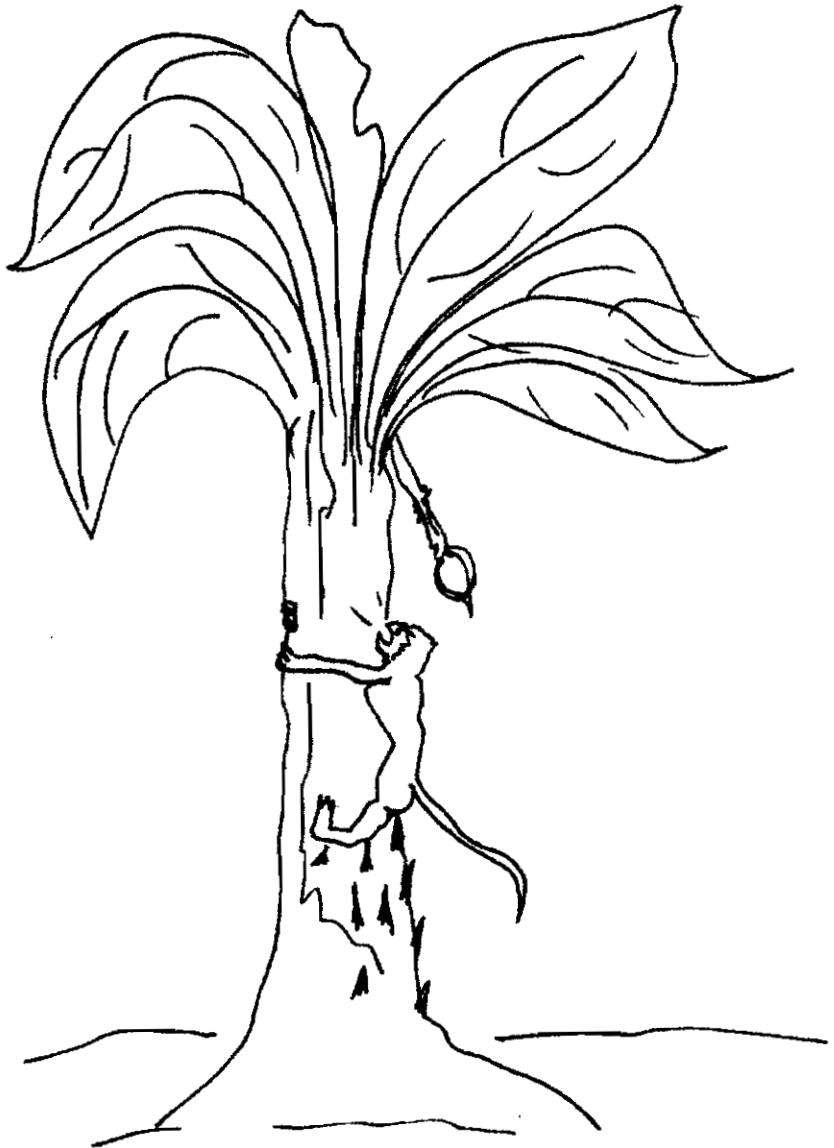
Natalok si abbak un ummoy nanakay, yoong
inggaw man sit gawis na nakapiyan nangkan
sidit balat. Mankodaw kad si dogga un inggaw
sit pong-ad na, upik ul lawat itdona.

Makaibil si doggan mangkodaw, yoong naid
intod na.

Gaputa nabnabsug si abbak sidit balaton,
nasuyop sit gawis na. Nakaungot si dogga ta
naid ud intod abbak sit mula na. Ummoy nangala
si suga; ummoy na sinuga dit pong-ad kan kutang
dit balat.

Asi na nampakuy un, abbak, mambogbogga
dad daya, mambogbogga dad lagud.

Nakaogyat si abbak manggadusa lumsa utdit balat. Yoong natumpus sit adun suga un immoy kan siya. Si dogga nakakimuton sit ila na dit bulbulun na un nakasulag ta naknat dit suga. Ummoy nantanggob sidit bakka. Inapon abbak si dogga ta piyaonan patoyon. Yoong naid odasana.

Ummoy nantupak sidit bakka ul lawa un mangkaan sidat lasi. Inam-amod payyan dogga un binutbut dit ipos na un kinnitan sidit dalom bakka. Nakaogyat si abbak. Ilana man, andit doggan nantanggob sit bakka. Inalan abbak ot kanana, patoyok sika ta sinugam sakon.

Napiya payyot nu patoyonak ta siyad gapiya min dogga.

Ah, ah, madik sika patoyon. Tuktukok sikat din batu, kanan ud abbak.

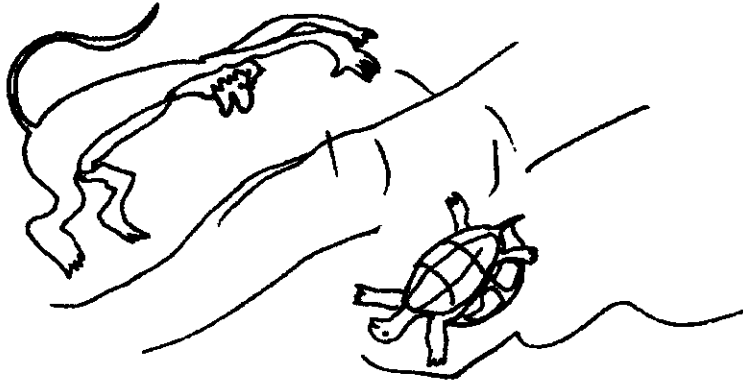
Napiya payyot nu tuktukonak ta umaduwak payyan. Mambalin amin si dogga nat tung-al un matuktuk, kanan payyan dogga.

Madik sika tuktukon, ikib-ut kud sikat din lobong.

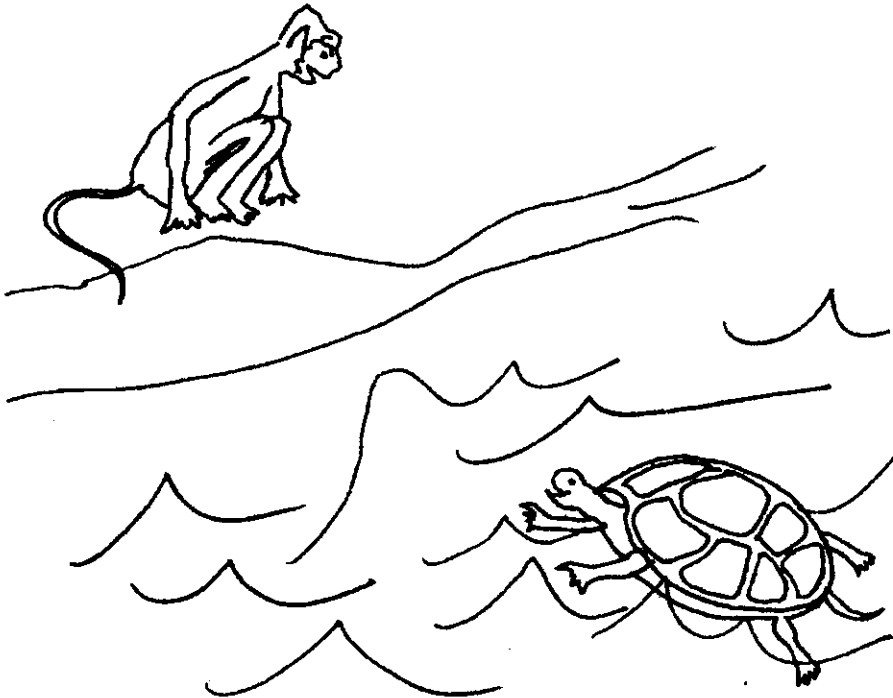
Sanaton tun laweng, bulbulun kun abbak, kaasiyak soonin matoy. Anungos kuwon. Pangaasim. Pangaasim, bulbulun kun abbak ta idsam idawat sakon sin danum. Anungos ku pay sooni, kanan ud dogga.

Sad piyaok din matoy ka. Maid mangwaak kan sikan osan bulbulun ta nasigab din sinugam.

Indawat abbak si doggat dit danum. Kaysan si doggat dit dalam dit lobong. Masulsulit man nilumtaw.

Ummamang si dogga, ha, ha, ha. Napiya
payyot, gayyoma abbak. Indawatak situn kustun
boloy ku. Sika na natingang.

Estolyan ud Ali

Inggaw kanud osan Ali, tulu dat anak na. Pasig da un lalaki. Sadit pangu mangngadan kan Mario; sat maikagwa si Juan, ot sadit maikaklu mangngadan kan Pablo.

Kada bigbigat kanu laglaggudon Ali dit iming nan balituk. Yoong inggaw simbigbigatan nanlaus dit kalupati. Naila na un laggudon Ali dit iming na, ot kanana un, dalam ka nu bigat ta umoyak sipduton nat iming nu ta itoddak ku.

Kada bigbigat laggudon Ali dit iming nan balituk. Kanayun pay un umoy dit kalupati nu bigbigat ot manipdut sit iming ud Ali. Utdit pappogon ud Ali dit koon dit kalupati imbaga na utdat anak na un, ikayu mangala si kabayu yu, ta usalon yun manogdog sit kalupati nu bigat ta inamin nal lawa tun iming kuwon.

Manon sidi, kaysan dat tulun anak na. Inggaw da man sit abak dit dalan, tinengyan da si Pablo, ot ummun-una da. Inggaw da man sit wangwang un dakolan, inggaw kanud laklakay un mampaidolmang, yoong kanan da Mario kan Juan un, lumingaling ka kan dikami. Utdi innikwa dan nandolmang adi da inaw-awingan diya lakay. Masulsulit man sidi dummatong si Pablo ot kanan dit laklakay un, idolmangak man sin domang ta adiyak makadolmang?

Indolmang Pablo diya lakay sit domang. Dumatong da kanu man sit domang, intod dit lakay dit pangyu na kan siya. Kanana un, alam tu ta nu dumatong ka onit din tangsa iyaplag nu. Nu awad ud umoy manungsung si kabayu siyad alam. Adim talakon tuwa pangyu ta siya ud manulung kan sika nu awad ipasamak nu. Utdi kaysan.

Inggaw man sit abak dit tagad-an, inabat na da Mario kan Juan. Kanan da un, awem paya? Kama ka si babai un adi makakwa.

Dumatong man si Pablo utdit tangsa ikwa nan dit mandogdog yoong adi na makasikmat. Utdi nabitila lawa ot ummoy nangebba si kinan na. Naillonganon man si akit, ummoy uman ud nandogdog yoong adi na nakasikmat. Mansomsomok man, nagasmok na dit pangyu un intod dit lakay kan siya, ot inyaplad na utdit pita. Utdi dummatong dit kabayu un inanungsung sidit pangyu, ot innala na. Sadi kanu un kabayu nakuttukuttung un amod. Kanana un, makadogdog ka kabpay si kalupati?

Sadadit duwan sunud na kaysan daon sit boloy da. Lumnok da man, inimus Ali si Pablo. Awad payyan sin tangsa, kanan da.

Mabayag da man si akit sit boloy, dummatong pay si Pablo. Umoy da man ilan dit kabayu na, nakuttung ot kanan da un, summampay din innalam un kabayu? Adi ka nin pay makasikmat si nalungpun nabiloga mandogdog? Adin Pablo kanu ginungumminga.

Gumidgidam man sidi, inayagan Ali dat anak na ot imbaga na un, nu bigat osaosa kan dikayu alana dit kabayu na ta bantayanak un manlaggud situn iming ku. Nu dumatong dit kalupati dogdogon yu.

Mabigat manon sidi, nansagana da utdit sog-on dit sawang. Masulsulit man dummatong dit kalupati ot dinogdog da. Utdit dogdogdogon da dit kalupati, nabannug dat kabayun da Mario kan Juan un nangkalungpu. Sadit kabayun ud Pablo tinutun-ud na dit kalupati. Man sit dandani un sikmatona, nilumnok sit abut. Utdi nanillong pay si Pablo.

Utdit pappogon nal lawa un maid lumaksun, kaysan sit nangil-ana kan da Mario kan Juan. Dumatong man kan dida, kanana un, awad sidin nilumnokon dit kalupati. Ngadan din koon taku un imangala aya?

Utdi nambabagbaga da un tulu ot kanan dit osa kan dida un, napiya nin nu umoy taku mangala si lubid ta siyad usalon taku un umoy dalom. Utdi nan-aampayunan da un siyad koon da di. Ummoy da nangala si lubid, asi da kaysan sit abut un nilumnokan dit kalupati. Dumatong da man sit bilbilyon da, ay, adalom nina abut.

Utdi kanan ud Mario un, umunaak umoy. Ot siniluwana da kanu di. Nu giduwok sooni tun lubid gammidonak.

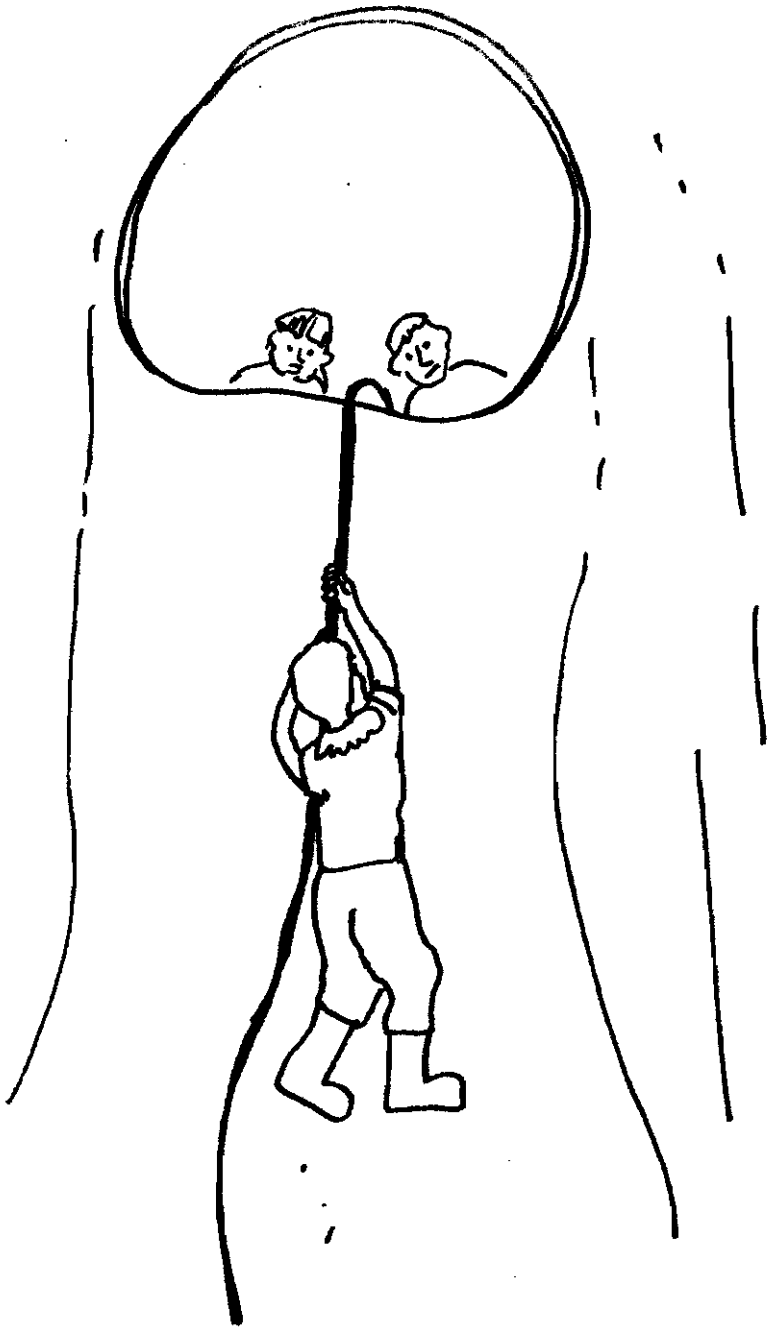
Inggaw man sit nakolop, ginidu na dit lubid ot ginammid da.

Utdi kanan kanun pay Juan un, sakon ub pay maisukat.

Utdi siniluwana pay dit awak na, asi da inuyud. Inggaw man sit abak dit abut ginidu na dit lubid ot ginammid da.

Guminga man si Pablo kanana un, padasok pay un umoy nu makwa. Ot siniluwana da dit awak na ot asi da inuyud patingganat dummatong sidit liyang un nanawag. Utdit dummatong sit liyang kinaan na dit silu utdit awak na, asi na insilu utdit batu.

Utdi makauway kanu dadit duwan sunud nat dit lap-at dit abut. Apay sintulod dissinat un kummimutak? kanan kanun ud Mario kan Juan. Tuwan nu natoy, kanan pay ud Juan, yoong uuwayon tal lawa nu giduwona tun lubid.

Utdi nabayag si Pablo ud dalom un man-inap utdit kalupati. Inggaw man sit gawan dit liyang innila na dit kamat sawang sit dakola batu. Kinogkog na man, bingkatan dit babai ot kanana un, apay antu kat tu? Onta umoyak inapon dit kalupati un nilumnok situ. Sumungbat man dit babai, umalis kat nat biik ta ika imuson.

Utdi nan-alis sit biik ot kinogkog na uman dit sawang ot bingkatan dit babai. Kanana kanu uman kan siya un, apay antu kat tu? Onta inunud ku dit kalupati un nilumnok situ. Utdiyon nan-alis kanu uman sit biik. Tuwan nu awad sidi, ta andi ud kamat sawang, kanana ta naila na kanu dit kamat sawang.

Utdi inummoy kanu ot kinogkog na dit sawang ot bingkatan dit babai. Kanana un, apay antu kat tu? Onta iyak man-inap sit kalupati un nilumnok situ.

Ay, mansuluk ka ta awad sooni si apu kanon dika.

Ulay kanonak nu sat maodasak dit kalupati un inunud kut tuwa abut.

Masulsulit man sidi kamat malba dit liyang sit kumiyangan dit alan un dummatong. Dumatong man kanana un, napiya ta antu kat tu. Napausak un mangan si tagu.

Guminga man si Pablo kananan, nu piyaom, mantiliw ta, ulay nangkaddakkol nat ngipon nu.

Utdi nakaongot si alan ot nantiliw da kanu. Nabayag da kanun nantiliw dadi ot nabannug kanuwon si Pablo. Mailan man dit babai, kanana kan Pablo un, alam tun balsama ta nu putdom sooni din ulu na, tupyakam dalapnu adi na umbos maitumtum. Manon sidi, innalan ud Pablo diya balsama ot kingwa na dit kanan dit babai ot natoy dit alan.

Utdit natoy si alan, dummatong dat duwan babai ot nantitigtigammu da amin. Sadadi kanun babai tulu da kanu pay un mansusunud. Sadit pangu kanu si Dona Maria, sat maikagwa si Dona Juana ot sat maikaklu kanu si Dona Petra.

Utdi inimus da kanu kan Pablo un, kawad nat boloy yu? Guminga man si Pablo, piyaon yu kad un umoy? Itaku nu.

Manon sidi kaysan da kanu dadi. Dumatong da man sit abut un inoy ud Pablo un nilumnok kanana un, ngadan dit umuna un sumakyat sin ngatu? Sakon, kanan kanun dit pangu ot siniluwan ud Pablo dit awak na, asi na ginidu dit lubid ot ginammid kanun pay dat duwan mansunud sit lap-at dit abut.

Lumtaw man, nasdaaw da. Guminga kanu man dit babai, uyudon yu nat lubid ta awad dat bulun ku. Utdi inuyud da dit lubid ot siniluwan kanun payyan Pablo dit maikagwa. Ginidu na pay dit lubid ot ginammid da.

Lumtaw kanu man uman nabalasang kanu nu sat ummuna. Kanan kanun Mario un, mambuwaan ta dida. Kuwam pay nat ummuna ta kuwak pay tun naudi, kanana, yoong guminga man dit babai kanana un, uyudon yu nat lubid ta awad payyan dat bulun mi.

Utdi inuyud da dit lubid ot siniluwan kanun payyan Pablo dit maikaklu. Ginidu na man, ginammid da. Lumtaw man, siya kanud kababbalangan kan dida ot kanan uman Mario un, siyad piyaok tun naudi, kanana kan Juan.

Guminga kanu man dit naudi kanana un, uyudon yu nat lubid ta awad si Pablo, ot inuyud da dit lubid yoong inggaw man sit abak dit abut pintod da kanu dit lubid. Naotdag si Pablo ud dalom ot adi na nakalaksunon.

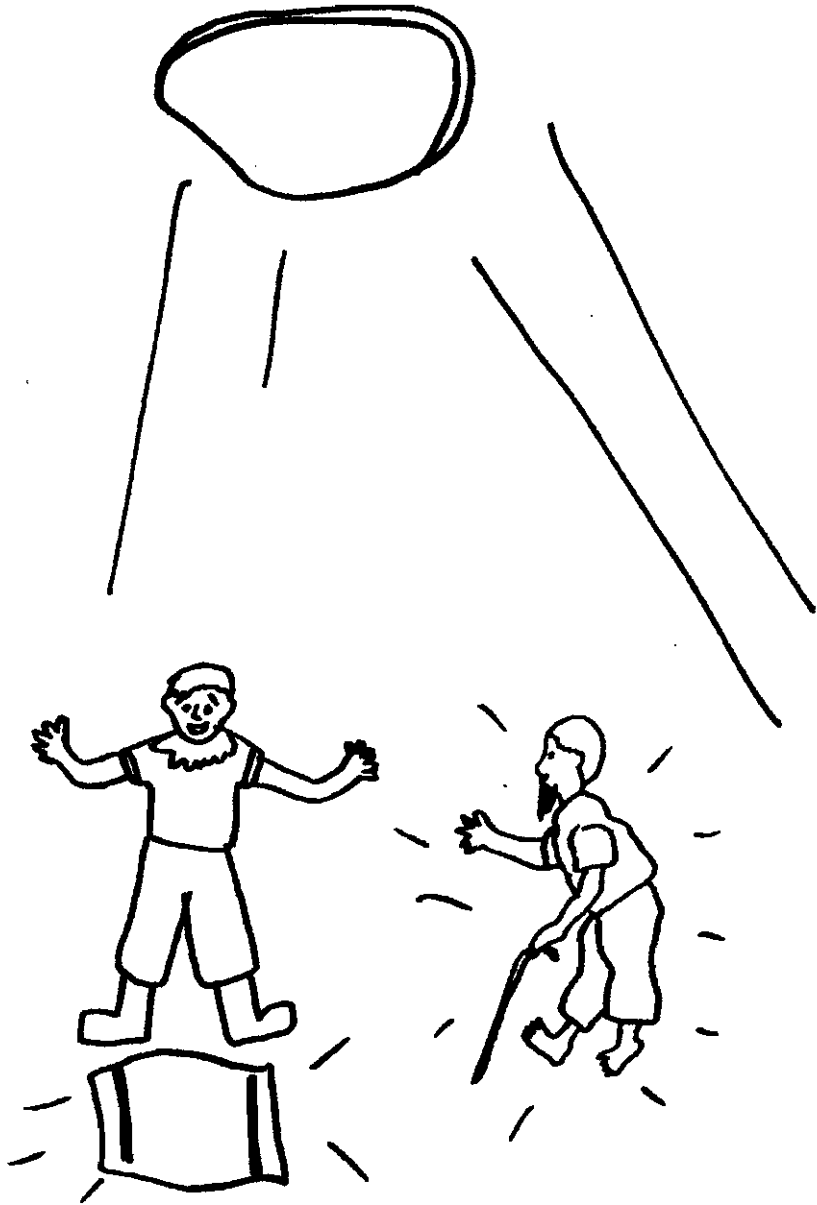
Lumtaw kanu man da Mario kan Juan utdat tulun bulun da un babai masdaaw si Ali ta pilinsisa da kanu. Dumatong da man sit boloy, matalok si Ali ot kanana un, dumman si Pablo? Guminga man si Mario kanana un, maid tigammu mi kan siya.

Lumabas man sindomingguwan kanan ud Ali un, man-aassawa kayu. Yoong maid lagsak ud Dona Petra ta maid si Pablo un pipiyyaona. Utdi siyal lawa ud sosomkona si Pablo. Kanayun un umoy manliwliwa un mandalus sidadit pulawel un naimulat dit galdin.

Mansomsomok man si Pablo utdit kaasi ul lawat dit abut, nagasmok na dit pangyu un intod dit lakay. Innalana, inyaplad na ot nilumtaw dit lakay un kananan, apay?

Adiyak makalaksun situn abut, kanana.

Kanan dit lakay un, umoy kat tun abalak ta ilaksun ku sika uttun abut.

Utdi ummoy si Pablo utdit abalan dit lakay ot kinkinaana, inggaw dat dit lap-at dit abut.

Utdiyon nangkasway da kanu uman sit lakay ot kaysan si Pablo utdit boloy da. Yoong adi na nantalus ta ininggaw kanu ul lawat dit galdin. Bigbigat kanu man nailan ud Pablo si Dona Petra un dumoldol sit galdin yoong nansuluk. Adi na nampaila kan siya. Utdit kada bigbigat umoy si Petrat dit galdin, nagasmok Pablo dit balsama ot inikwa nat dit aayyon ud Petra ot siyad nanigammuwan Petra un awad si Pablo ul lawat diya dissu. Utdit natigammu na kanana un, dalam ka nu bigat ta iyak sika inapon.

Mabigat man sidi kaysana inanginap kan Pablo. Indasanat dit pong-ad dit kayu un mansussuyop ot kanana un, Pablo, apay adi ka sumikung sin boloy yu? Iinggaw kal lawat tu. Utdi mambagbagbaga da kanu dadi un nasulit asi da kaysan sit boloy ud Pablo.

Dumatong da man masdaaw si Ali ta mangkebbebed da kanu kan Pablo da Dona Petra ot kanana un, ngad dit nan-ikgawam un sindomingguwan? Sumungbat man si Pablo kanana un, natalakak sit inoy ku un dalan ot siyad nataktakak. Yoong guminga man si Petra kanana un, siya tu dit ummoy nangala kan dikami yoong inuyungan dat sunud na ta pintod da dit lubid man, adi naon nakalaksun sit abut. Ot nabainan da Mario kan Juan utdit magngol da un dummatong si Pablo ot adi da nangulin sit boloy da.

Utdiyon pinan-asawan ud Ali kanu dadi ot nan-imbital da utdat amina tagu. Mandatdatong da man dat amin un naimbitalan, inlugi da dit laglagsak. Mandinama man dit lagsak, nampalawag si Ali ot kanana un, satun anak kun nandadakdakngan, siya ud maisukat un Ali. Bokonakon si Ali. Utdit mabigat kanu, nangkakakan dadit amin un tagu asi da nabuwas. Ot si Pablo kanuwon dit naisukat un Ali.

Abus na.

